

ELS HORTS MUNICIPALS

DES DEL 2007 LLORET DE MAR, GIRONA I OLOT DESENVOLUPEN UN PROJECTE D'HORTES DE LLOGUER

Massa sovint la imatge de Lloret de Mar apareix associada al turisme de baix cost, a joves italians o anglesos ansiosos de festa i alcohol o als *souvenirs* en forma de barret mexicà o de sevillana. És obvi, però, que hi ha un altre Lloret que manté tradicions com la processó de Santa Cristina i que conserva racons tranquils i verges com els jardins de Santa Clotilde o la cala de Sa Boadella. I ara, a més, Lloret pot esgrimir també que desenvolupa un projecte d'horts municipals que fomenta l'agricultura sostenible i, de retruc, la convivència social.

MOISÈS JORDI PINATELLA > TEXT
GERARD BAGUÉ I MOISÈS JORDI PINATELLA > FOTOS

Al costat del barri del Molí, just on comencen els primers contraforts del puig de Castellet, es troben els horts municipals de lloguer de Can Ribalau. Es van crear l'any 2007 per iniciativa de l'Ajuntament de Lloret de Mar, a semblança d'altres projectes que s'estaven desenvolupant en municipis com Girona, Sabadell o Barcelona. En un espai de poc més de 3.500 metres quadrats hi ha 57 parcel·les de 50 metres quadrats cadascuna, les casetes per a les eines dels usuaris i un petit local d'ús comunitari. Avui a les comarques gironines només Lloret,

Olot i Girona tenen horts municipals, si bé un bon nombre d'ajuntaments estan estudiant la seva implementació.

Només cal anar un dia a Can Ribalau i parlar amb els hortolans per adonar-nos de l'èxit de la iniciativa. Tots ells se senten molt afortunats de menar una de les parcel·les, no només pel fet de proveir-se de verdures fresques de temporada, que no és poc, sinó també per poder desenvolupar una activitat a l'aire lliure. Tanmateix, un dels aspectes que més valoren

A les comarques gironines només Lloret, Olot i Girona tenen horts municipals, si bé un bon nombre d'ajuntaments estan estudiant la seva implementació

els usuaris és la relació que s'ha anat teixint entre ells, que ha acabat creant cercles d'amistat i camaraderia. Aquest fet ha convertit Can Ribalau en un autèntic espai de convivència on els usuaris no només hi van a treballar l'hort, sinó també a estirar les cames, a xafardejar o a conversar sobre futbol o política mentre esmorzen i recuperen forces per tornar a cavar la terra.

I el cost de tot plegat és molt petit, un valor molt important en temps de crisi, en què els projectes faraònics d'equipaments lúdics, esportius o culturals han quedat enrere i calen iniciatives senzilles, austeres i que res-

ponguin a les necessitats reals de la ciutadania. De fet, per a l'Ajuntament Can Ribalaigua és una zona verda que, a diferència dels jardins municipals, no necessita manteniment per part de la brigada municipal, més enllà de proveir els hortolans de fems i aigua potable. I per als usuaris els 62 euros anuals que els costa l'hort són un preu simbòlic que queda àmpliament compensat pels beneficis materials i espirituals que els reporta. No en va prop de 70 persones estan a la llista d'espera i han impulsat l'Ajuntament a preparar una segona parcel·la municipal, al costat de l'actual, per satisfer aquesta demanda.

Les regles bàsiques

En Paco, un jubilat que viu al barri del Molí, es passa tot el dia a Can Ribalaigua. A part de menar un dels horts, és la persona que, desinteressadament, es responsabilitza dels assumptes comunitaris i de la relació amb l'Ajuntament. Se'l pot veure apilant els fems que utilitzaran tots els usuaris,

>> Vista general dels horts de Can Ribalaigua.

ajudant algun hortolà que té problemes físics o mirant la televisió a la petita sala comunitària.

En Paco explica, amb un català amb accent de la seva Andalusia natal, la reglamentació bàsica que han de seguir els hortolans per assegurar que hi hagi una bona convivència i que es mantingui l'esperit inicial del projecte. Entre aquestes regles hi ha la prohibició d'usar pesticides i herbicides, de plantar arbres fruiters que puguin projectar ombra a la parcel·la del costat o de vendre la producció agrícola al mercat. Totes aquestes normes i recomanacions estan recollides en un llibret que l'Ajuntament entrega als hortolans.

La major part dels usuaris són gent gran. De fet ser jubilat és un dels aspectes que es valora positivament a l'hora d'atorgar un dels horts, juntament amb altres variables com els anys de residència a Lloret de Mar o la situació econòmica personal. Tot i això a Can Ribalaigua també hi ha gent jove, com en Joan Carles o en José, que s'han sentit atrets per una labor, l'horticultura no professional, que fins fa uns anys semblava condemnada a desaparèixer.

En José, treballador de l'empresa tèxtil Tretx de Maçanet, és una d'aquestes persones joves que, malgrat que no té coneixements en la matèria, va decidir emprendre aquesta experiència. A base d'observar els seus veïns, de rebre alguns consells i, sobretot, d'aprendre

Un dels aspectes que més valoren els usuaris és la relació que s'ha anat teixint entre ells, que ha acabat creant cercles d'amistat i camaraderia

MOISÉS JORDI PINATELLA

MOISÉS JORDI PINATELLA

MOISÉS JORDI PINATELLA

>> A dalt, en Joan Carles arrencant alls; enmig, la Paquita treballant l'hort amb la urbanització Roca Grossa al fons, i a sota, panoràmica dels horts de Can Ribalaigua.

dels errors, ha aconseguit que el seu hort presenti avui un aspecte envejable.

En Joan Carles, que tampoc arriba als 40 anys, és un cas un xic diferent, ja que ell segueix els consells de la seva mare, que de fet és la titular de l'hort però que per motius de salut no sempre pot treballar-hi. Avui recull els alls tendres mentre mostra orgullós el sistema gota a gota que ha implantat per reduir el consum d'aigua i millorar la producció.

Històries lloretenques

La tranquil·litat que es respira als horts de Can Ribalaigua contrasta amb la imatge que ben sovint tenim de Lloret. A en Manolo, conegut per la resta d'hortolans com *el Solitario*, aquest entorn l'ajuda a recordar el seu Andújar natal. A Lloret, però, el paisatge d'extenses oliveres que cobreix els turons de la província de Jaén és substituït pels boscos de pinedes i pels xalets que contempnen els horts des del capdamunt de la urbanització Roca Grossa. L'única objecció d'en Manolo, jubilat del sector de l'hostaleria, és que les parcel·les dels horts són massa petites. Per això aprofita fins a l'últim pam del seu tros que, malgrat que tot just és febrer, ja està ben ocupat per cols, faves, enciams i alls.

La Fátima, abans de començar a treballar el seu tros, dóna una volta per tota la finca i conversa amb la resta d'hortolans. Els pregunta si necessiten ajuda, comparen l'estat de floració de les faves o pronostiquen el temps de la setmana vinent. Per a la Fátima, musulmana i nascuda a Melilla, treballar un hort ha esdevingut un bàlsam després de la mort del seu marit.

A cada parcel·la de Can Ribalaigua hi ha una petita però intensa història de les vicissituds de Lloret del darrer mig segle.

Com la d'en Salvador i la Paquita. Ell és de Lloret de tota la vida; ella, de Segura de la Sierra, també de la província de Jaén, igual que en Manolo i més de 2.000 lloretencs. De jove la Paquita va sortir per primera vegada d'Andalusia per anar a visitar el seu germà, que des de feia uns anys vivia a Lloret. En principi només era per a una setmana, però ara ja fa prop de mig segle que hi és.

La Paquita cava la terra amb afany per conrear patates. En Salvador, el seu marit, voldria estar al seu costat però, a causa d'un accident, no pot fer esforços físics i s'ha d'accontentar a aconsellar-la assegut des d'un banc. Vivien en una de les nombroses urbanitzacions de Lloret, on conreaven un hort, però en fer-se grans van decidir que era millor anar a viure a un pis del centre. Trobaven a faltar poder treballar la terra, i l'oportunitat els va arribar l'any 2007.

El valor de Can Ribalaigua

En Darwin arriba a mitja tarda i comença a plantar uns bulbs dels quals no en sortirà cap verdura sinó gladiols, amb les seves elegants flors blanques i liles. Unes quantes les arrancarà i les portarà al cementiri o les regalarà a amics i coneguts. Una petita part, però, les mantindrà a l'hort per fer bonic, pel simple plaer de contemplar-les.

En Darwin és fill d'una família de Lloret de fortes conviccions progressistes i republicanes; d'aquí el seu curiós nom. Cultivant flors enmig d'horts plens de verdures sembla que vulgui mantenir l'esperit inconformista i romàntic dels seus pares. Sap que el valor dels horts de Lloret no es pot calibrar només amb la producció anual de cebes, de patates o de tomàquets.

Més experiències

A part de Lloret dos municipis més de les comarques gironines, Girona i Olot, desenvolupen també projectes d'horts municipals de lloguer.

A Girona l'experiència es va iniciar l'any 2007 a les extenses hortes de Santa Eugènia, regades per la històrica sèquia Monar. Es tracta per tant d'una zona que ja tenia prèviament ús agrícola i on l'Ajuntament ha adquirit prop de 4 hectàrees per crear-hi uns 200 horts de lloguer.

GERARD BASQUE

GERARD BASQUE

>> *Les hortes de Santa Eugènia, a Girona, on no es permeten els productes agroquímics.*

GERARDO BAGUÉ

GERARDO BAGUÉ

El que més destaca del cas de Girona és l'esforç per introduir-hi criteris ambientals. Així, es fa especial èmfasi a substituir els productes agroquímics per productes el màxim de naturals possibles sota l'assessorament de tècnics de l'Ajuntament. També s'han pres mesures per eradicar espècies invasores, per crear refugis per a la fauna autòctona o per substituir les tanques metàl·liques i les barraques poc integrades per tanques vegetals i casetes de fusta.

A Olot els horts municipals de lloguer van néixer el mateix any que els de Girona. Actualment ja n'hi ha prop de 300, i encara hi ha llista d'espera. A diferència de Girona les parcel·les, que sumen 3,5 hectàrees, estan més repartides per tot el municipi -al parc Nou, a Bonavista, a la carretera de Ridaura...- i això fa que es doni més preferència en cada cas als veïns dels barris propers.

Des de l'any 2008 a Olot s'hi desenvolupa una interessant iniciativa, el «Planta't a l'hort», un curs pràctic d'agricultura familiar que dona dret a disposar posteriorment d'una de les parcel·les municipals. Es vol animar així les persones sense coneixement d'horticultura a llançar-se a l'aventura de cuidar un hort.

Moisés Jordi Pinatella és llicenciat en ciències ambientals.

>> A Girona hi ha desbrossadores i motocultors a disposició dels llogaters.